

Tıp Eğitimi Alanındaki Üç Önemli Dergide Türkiye Kökenli Yayınlar

Turkey Based Articles in Three Important Journals on Medical Education Area

Nazan KARAOĞLU, Adnan KARAİBRAHİMOĞLU

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Meram Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi ve Bilişimi Anabilim Dalı

Anahtar Sözcükler:

Bilimsel yayın,
araştırma,
tıp eğitimi

Keywords:

Scientificpublication,
research,
medicaleducation

ÖZET

Amaç: Bu çalışmanın amacı, tıp eğitimi alanında etkin olduğu kabul edilen üç uluslararası dergi özelinde Tıp eğitimi alanında yapılmış Türkiye kökenli yayınları belirlemek ve tıp eğitimi anabilim dallarının açılmaya başlaması ile değişen yayınlar açısından varsa değişen durumu tespit edebilmektir.

Gereç ve Yöntem: Bu çalışmada Medical Teacher, Academic Medicine ve Medical Education dergileri PubMed, Google Scholar ve ISI Web of Knowledge arama motorlarında taranarak Türkiye ve Türk isimlerini içeren tüm yayınlar seçilmiştir. Saptanan yayınlar isimleri ve gereğinde özetleri taranarak tıp eğitimi ile bağlantısı araştırılmıştır. Sonuçlar yıllara ve konu başlıklarına göre gruplandırılmıştır. Elde edilen veriler sıklık ve yüzde olarak sunulmuştur.

Bulgular: İlk tarama sonucunda en eski 1966 yılından başlangıçlı içinde “tıp eğitimi” anahtar kelimeleri geçen toplam 193.710 makale bulunmuştur. İkinci taramada “Türkiye” filtresi ile bu sayı 1274’e düşmüştür. Kalan bu makaleler tek tek konu başlığı ve özetteki bilgilere göre incelenmiş, bunlardan veterinerlik, hemşirelik vb. gibi diğer sağlık alanları eğitimi konulu yayınlar çalışma dışına çıkarılmıştır. Kalan 53 makalenin yedi kadarı 2000 yılı öncesine aittir. Onbir makale müfredat çalışmaları, üçü PDÖ, 19’u eğitim yöntemi ve 12’si öğrenci duygu durum ile ilgili çalışmalardır. Belirlenen makalelerin 30 kadarı nitel çalışmalardır.

Sonuç: Tüm sosyal alanlarda olduğu gibi Tıp Eğitimi alanında da sınırlı sayıda dergide yayın kabul ettirebilmenin zor olduğu bilinmektedir. Yukarıda sözü edilen dergilerin gönderilen yayınları kabul oranları neredeyse %10’un altındadır. Tıp eğitimi alanı için akademik yükselme şartı durumunda olması, bu alanda çalışanları sıkıntıya sokan bir durum gibi görünmektedir. Bu nedenle tıp eğitimi çalışanları bu alanda da kendi eğitimlerini yüklenmek ve bu alana yeni katılanları eğitmek durumundadır.

ABSTRACT

Background: The aim of this study is to determine Turkey based articles published in three international journals on medical education area and the changing situation after establishing medical education departments in medical schools.

Methods: First, all articles including “Turkey” and Turkish names in Medical Teacher, Academic Medicine and Medical Education journals were analyzed by using three search engines PubMed, Google Scholar and ISI Web of Knowledge. Then the articles were classified by titles and abstracts according to their relation to medical education concept. The selected articles were grouped according to their publication years and theme. The results were presented in a table as frequencies and percentages.

Results: There were 193,710 articles including “medical education” keyword in first search beginning at 1966. The analyses were performed again using “Turkey” noun as a filter key and then the number of articles was reduced to 1,274. These articles were searched in detail according to their titles and subjects in abstracts if they are in a relation to medical education and the articles about education on other health professionals as veterinary, nursing etc. were excluded. Seven of remained 53 articles were published before 2000. Eleven of selected articles were about curriculum, three of them were about PBL, 19 of them were about education methods and 12 of them were about students’ well-being. Thirty articles of total selected articles were designed as qualitative studies.

Conclusion: It is known that it is very difficult to be published an article in a journal on medical education area. The acceptance rate of articles is below 10% in three journals mentioned above. The obligation of academic promotion seems to

be a barrier for academicians and researchers on medical education area. Therefore those academicians should undertake their academic responsibility and they should educate the newcomers in this field.

Giriş

Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de tıp fakültelerinin sayısı hızla artmaktadır. Flexner Raporu sonrası başlayan bu tıp fakültelerinde tıp eğitiminin evrensel normlara uygun olarak standardize etme çabaları yoğun bir şekilde sürmektedir. Artık bu eğitim yapılanmasının koordinasyonunu sağlayacak ve günceli takip edecek Tıp Eğitimi Anabilim Dalları mevcuttur [1, 2, 3].

İlk modern tıp okulu 14 Mart 1827 tarihinde Hekimbaşı Mustafa Behçet Efendi’nin çabalarıyla “Tıphane ve Cerrahane-i Amire” adıyla kurulmuştur. Bu nedenle 14 Mart tarihi ülkemizde tıp bayramı olarak kutlanmaktadır[1].Tıp eğitimi çok eski yıllardan beri Anadolu topraklarında vardı ve başarı ile sürdürülmekteydi. Ancak Tıp Eğitiminin akademik bir alan olarak kabul edilmesi ve YÖK tarafından tanınması bu alana bir dinamizm getirdi. 1997 yılında Ege Üniversitesi’nde“Tıp Eğitimi Birimi”nin kurulması, 1999 yılında Yüksek öğretim Kurulu (YÖK)’ün dört tıp fakültesinde tıp eğitimi anabilim dalı kurulmasını onaylaması, “tıp eğitimi” alanının ayrı bir doçentlik alanı olarak tanınması hızla “Tıp Eğitimi” ya da “Tıp Eğitimi ve Bilişimi” Anabilim Dallarının açılmasını sağladı[1].

Tıp fakültelerinde kurulan anabilim dallarının artması doğal olarak beraberinde yüksek lisans ve doktora programlarının açılmasını hızlandırdı. 2014 yılında Profesör Melih Elçin’in hazırladığı bir döküme göre Tıp Eğitimi (ve Bilişimi) anabilim dallarında 83 tam

zamanlı, 10 yarı zamanlı çalışan mevcuttur. Bu bölümlerde 43 lisansüstü öğrencisi eğitimlerini sürdürmektedir. Akademik liyakatin gereği olarak da üniversitelerin atanma ve yükselme kriterlerine göre bu alanda çalışan akademisyenlerin yayın yapma zorunluluğu vardır. Bu nedenle de akademik bir alan olarak tanımlanmanın ardından tıp eğitimi alanında yapılan yayınların sayısında bir artış beklemek doğaldır.

Yazı yazmak ve yayın yapmak öğrencilik yıllarından itibaren sadece akademik zorunluluk olarak değil bilimselliğin gereği olarak görülebilen tıp eğitiminin attığı adımların sağlanması ve gelecek nesillere aktarılması sağlanmalıdır [4]. Bu çalışmanın amacı, tıp eğitimi alanında etkin olduğu kabul edilen üç uluslararası dergi özelinde Tıp eğitimi alanında yapılmış Türkiye kökenli yayınları belirlemek ve tıp eğitimi anabilim dallarının açılmaya başlaması ile değişen yayınlar açısından durum tespiti yapabilmektir.

MATERYAL ve METOT

Kesitsel tanımlayıcı bu çalışmada Mart 2016 tarihine kadar, bilimsel alanda en çok kullanılan üç arama motoru olan Google Scholar, ISI Web of Knowledge ve PubMed arama motorları ile tarama yapılmıştır. Bu arama motorlarındaki özellikler ve filtre seçenekleri yardımıyla Tıp Eğitimi alanında en tanınan “AcademicMedicine”, “MedicalTeacher” ve “MedicalEducation” dergileri taranmıştır. “AcademicMedicine” dergisi 1926 yılında yayın hayatına başlamış ve uzun yıllar tıp eğitimi ve pedagoji alanında başarılı yayınlara ev sahipliği yapmış, alanında etki faktörü yüksek bir dergidir. WoltersKluwer yayıncılık tarafından yılda 12 sayı olmak üzere çıkarılmaktadır [5]. “MedicalTeacher” dergisi 1979 yılında yayın hayatına başlamış ve yılda

12 sayı çıkararak tıp eğitimi alanında başarılı makalelere imza atmıştır. Avrupa Tıp Eğitimi Derneği (AMEE) tarafından yayınlanmaktadır [6]. “MedicalEducation”, John Wiley&Sons yayıncılık tarafından Tıp Eğitimi Çalışmaları Derneği (ASME) adına yılda 12 sayı olarak 1966 yılından itibaren yayınlanmaktadır [7]. Taramalar öncelikle “tıp eğitimi”, “medicaleducation” kelimeleri ile genel olarak yayınların taranarak sonrasında bu yayınların Türk isimleri ve Türk, Türkiye kelimelerinin geçtiği makalelerin belirlenmesi şeklinde yapılmıştır. Saptanan yayınların isimleri ve gereğinde özetleri taranarak tıp eğitimi ile bağlantısı araştırılmıştır. Sonuçlar yıllara, çalışma türüne ve konu başlıklarına göre gruplandırılmıştır. Her üç derginin üç farklı arama motorunda saptanan sonuçları karşılaştırılmıştır. Aynı zamanda dergilerin yayın kabul politikaları ve ret oranları incelenmiştir. Taramalarda zaman filtresi kullanılmamıştır. Elde edilen veriler sıklık ve yüzde olarak sunulmuştur.

BULGULAR

ISI Web of Knowledge 1980 yılından beri tarama yapmaktaydı. Ancak Google Scholar ve PubMed 1900lü yıllardan itibaren yayın bilgileri vermektedir.

Öncelikle dergilerin ilk sayılarından itibaren 2016 yılı Mart ayına kadar geçen süre içerisinde “tıp eğitimi” anahtar kelimesini içeren toplam kaç adet makale yayınladığı belirlendi (Tablo.1). Buna göre, en fazla yayını Google Akademik motorunda tarandı (n=150.710). Daha sonra sırasıyla PubMed’de 22.795 ve ISI WOS’da 20.205 yayın bulundu. Bulunan yayınlar, “Turkey” kelimesi eklenerek yeniden tarandı. PubMed (n=33) ve ISI WOS (n=36) birbirine yakın sonuçlar verdi. Her iki arama motorunda da en yüksek oran MedicalTeacher dergisine aitti. Google Akademik sonuçları

oldukça fazlaydı ve toplam 1205 yayın saptandı. En yüksek oranda (%71) AcademicMedicine dergisinde sonuç bulundu.

Google Akademik motorunda ilk tarama sonucunda içinde “tıp eğitimi” anahtar kelimeleri geçen toplam 20.103 makale bulundu. İkinci taramada “Türkiye” filtresi ile binli sayılara düşen tarama sonucu bu yayınların büyük bir kısmının herhangi bir şekilde “Turkey” kelimesini içerdiği, ancak ülkemiz kaynaklı yayınlar olmadıklarının saptanması ile 338’e düştü. Kalan bu makaleler tek tek konu başlığı ve özetteki bilgilere göre incelenerek eğitimle ilgili olmayan 267 yayın çalışma dışına çıkarıldı.

Ülkemizden tıp eğitimi alanında yapılan ilk yayının 1966 yılına ait olduğu görüldü. 1966-1979 yılları arasında toplam 35 yayın, 1980 yılı ve sonrasına ait olan toplam 36 yayının tespit edildi. Yani son olarak 71 yayına ulaşıldı. Bunlar incelendiğinde bazı yayınların veterinerlik, hemşirelik vb. gibi diğer sağlık eğitimi alanındaki çalışmalar olduğu ve bazılarının Medical Education Online ile BMC Medical Education isimindeki başka iki dergilerdeki yayınları olduğu saptandı. Bu tür yayınların tekrar ayıklanması ile 53 yayının çalışmaya alınmış oldu. Bu yayınların %56,6’sı (n=30) nitel çalışma düzeni ile hazırlanmıştı. Geriye kalanlar nicel çalışmalar veya editöre mektup niteliğinde yayınlardı.

Yayınların 7’si (%13,2) 2000 yılı öncesine aitti. Yayımlanan makalelerin içeriklerine bakıldığında 12 (%26,8)’si müfredat çalışmaları, 3 (%6,5)’ü Probleme Dayalı Öğrenim, 19 (%41,3)’ü eğitim yöntemi ve 12 (%26,8)’si öğrenci duygu durumuna başlıklarında hazırlanmıştı.

TARTIŞMA

Bu çalışma Tıp eğitimi alanında yapılan çalışmaların sayısal tespitlerinin yapıldığı ilk çalışma olması nedeniyle önemlidir. Diğer

sevindirici durum ise yayınların sadece 7 tanesinin 2000 yılı öncesinde olmasıdır. Yeni gelişen Tıp Eğitimi Anabilim Dalları akademik anlamda güçlenmeye çalışmaktadır. Bir akademik alan olarak tanımlanmanın ardından 15 yıldan fazla geçmiş olmasına rağmen sınırlı sayıda yani 53 yayın olarak değerlendirmek çok adil olmayacaktır düşüncesindeyiz. Çünkü araştırma yapmak ve yayınlamak özellikle akademik hayatın başındaki kişiler için son derece güç olabilmektedir. Bu nedenle nasıl yazı yazılabileceği konusunda değişik makaleler ve AMEE Guide bulunmaktadır[8-11]. Özellikle ülkemizde uluslararası akademik kabul gören Türkçe dergi sayısının az olması dil sorunu ile yayın yapmayı daha da güç hale getirmektedir. Sosyal bir alan içinde kabul edilen Tıp Eğitimi alanında ayrıca tüm dünyada dergi sayısının azlığı bu alanda yayın yapmayı daha da güç hale getirmektedir. Ayrıca Tıp Eğitimi Anabilim Dallarında az sayıda tam zamanlı çalışan olması, pek çok üniversitede tek kişiler üzerinden faaliyetlerin sürdürülüyor olması araştırma süreçlerini yavaşlatmaktadır. Başka bir faktör de yüksek lisans ve doktora programlarının da henüz genç olmasıdır.

Yayın kuruluşları, dergilerin sayısı ve konu çeşitliliği sürekli artmaktadır. Buna paralel olarak yapılan yayın çalışmalarının sayısında da artış görülmektedir. Her gün arama motorlarına yüzlerce yayın eklenmektedir. Buna karşın indeksli dergilerin yazı kabul oranlarının %10-20 olduğu bilinmektedir [12]. Örneğin; Academic Medicine dergisi her yıl 1500 civarında makale aldıklarını ve bunların %40’ının ilk aşamada reddedildiğini, kabul oranlarının ise %20’nin altında olduğunu bildirmektedir [5]. Medical Teacher dergisi ise %85 oranında çalışmayı ret ettiğini bildirmektedir [6]. Gönderilen yazıların reddedilmesi yazar(lar)da hayal kırıklığı yaratabilir ancak reddedilme ile baş edebilmek ümitsizliğe kapılmak yerine devam etmek

gerekir [12].

Multidisipliner bir yapılanması olan Tıp eğitimi alanı çok sayıda araştırma konusu barındırmaktadır. Tıp fakültesi öğrencilerinin duygu durumlarından öğrenme yöntemlerine, müfredat planlamadan ölçme değerlendirmeye, Probleme dayalı öğrenim gibi değişik eğitim yöntem ve tekniklerinden simülasyona uzanan farklı başlıklarda çalışmalar yapılabilir [13,14]. Ancak kongrelerde sunulmuş olan çalışmaların bile yayına dönüşme oranlarının oldukça düşük olması dikkat çekicidir [15].

SONUÇ ve ÖNERİLER

Tüm sosyal alanlarda olduğu gibi Tıp Eğitimi alanında da sınırlı sayıda dergide yayın kabul ettirilebilmenin zor olduğu bilinmektedir. Çalışmada konu edilen dergilerin gönderilen yayınları kabul oranları neredeyse %10'un altındadır. Tıp eğitimi alanının YÖK tarafından tanınması ve ilgili bölümlerin açılması tıp eğitimine ilgiyi artırmıştır. Ancak bu durum, akademik yükselme şartları, tıp eğitimi alanında görev yapan akademisyenlerin sayılarının az fakat iş yüklerinin fazla olması, idari ve yapısal nedenlerle yayın konusu bulma ve çalışma yapma zorluğu, nitel çalışmaların ve sosyal alan çalışma kabullerinin azlığı nedeni ile bu alanda çalışan akademisyenlere olumsuz olarak yansımaktadır. Tıp eğitimi alanında ülkemiz kaynaklı yalnızca 53 makale yayınlanmış olması bu konuda biraz daha yol alınması gerektiğini, tüm olumsuz şartlara rağmen tıp eğitimi alanında çalışan akademisyenlerin makale yazma ve yayınlama konusunda biraz daha özverili çalışması gerektiğini ortaya koymaktadır. Bu nedenle, öncelikle tıp eğitimi çalışanlarının sayılarını çok merkezli çalışmalarla artırmaları ve bu alana yeni giren genç akademisyenleri yetiştirmeleri gerekmektedir.

KAYNAKLAR

1. Elçin M. Tıp eğitiminin tarihçesi. Hacettepe Tıp Dergisi 2010; 41: 195-202.
2. Cox M, Irby DM. American Medical education 100 Years after the Flexner Report. N Engl J Med 2006; 355: 1339-44
3. Mann KV. Theoretical perspectives in medical education: past experience and future possibilities. Med Educ 2011; 45: 60-8
4. Jaensch C. Why Submit? Why Publish? Why Review? An introduction to academic publishing culture in the UK and the University of Essex. The Essex Student Journal https://www.essex.ac.uk/journals/estro/submitting/documents/why_submit_why_publish_why_review.pdf (Ulaşım tarihi: 22.08.2016)
5. Academic Medicine Journal <http://journals.lww.com/academicmedicine/Pages/journaltimeline.aspx> (Ulaşım tarihi: 01.02.2016)
6. Medical Teacher Journal http://www.medicalteacher.org/MEDTEACH_wip/pages/about.htm(Ulaşım tarihi: 01.02.2016)
7. Medical Education Journal [http://onlinelibrary.wiley.com/journal/10.1111/\(ISSN\)1365_2923/homepage/ProductInformation.html](http://onlinelibrary.wiley.com/journal/10.1111/(ISSN)1365_2923/homepage/ProductInformation.html)(Ulaşım tarihi: 01.02.2016)
8. Kelner K. Tips for Publishing in Scientific Journals. Science 2007. 4:1-4 (Online Edition), DOI: 10.1126/science.caredit.a0700046

9. Shah J, Shah A, Pietrobon R. Scientific Writing of Novice Researchers: What difficulties and encouragements do they encounter? *Acad Med* 2009; 84(4): 511-6.
10. Azer SA, Dupras DM, Azer S. Writing for publication in medical education in high impact journals. *Eur Rev Med Pharmacol Sci* 2014; 18(19): 2966-81
11. Coverdale JH, Roberts LW, Balon R, Beresin EV. Writing for academia: getting your research into print: AMEE Guide No. 74. *Med Teach* 2013; 35(2): e926-34
12. Venketasubramanian N, Hennerici MG. How to Handle a Rejection. *Teaching Course* Presentation at the 21st European Stroke Conference, Lisboa, May 2012
13. Cook DA, Bordage G, Schmidt HG. Description, justification and clarification: a framework for classifying the purposes of research in medical education. *Med Edu* 2008; 42: 128-33.
14. Yakıncı C, Almış H, Kavruk H. Tıp eğitiminde hikayenin gücü. *Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi* 2012; 55: 211-5.
15. Walsh CM, Fung M, Ginsburg S. Publication of Results of Abstracts Presented at Medical Education Conferences. *JAMA* 2013; 310(21): 2307-9

Tablo.1 Arama motorlarına göre üç dergideki toplam makale sayısı ve oranları

	AcademicMedicine	MedicalTeacher	MedicalEducation	
	N, %	N, %	N, %	
				Toplam
PubMed	9852; %43,2	7281; %31,9	5662; %24,8	22795
Google Akademik	93400; %61,9	4510; %3	52800; %35,1	150710
ISI Web of Knowledge	9460; %46,8	4488; %22,2	6257; %31	20205
	“TURKEY” kelimesi ile tarama sonucunda			
PubMed	4; %12	18; %54,5	11; %33,5	33
Google Akademik	855; %71	70; %5,8	280; %23,2	1205
ISI Web of Knowledge	1; %2,7	22; %61,1	13; %36,2	36